

Kjendelse af Christendommen som Samfundsliv. Fra et saadant Standpunkt siger man til dem, der have følt sig bevægede til at løse Sognebaand: „at I kunne foretrække en Prædikant for en anden, det kunne vi forstaae, men at I gjøre Forskiel ved Sakramenterne, hvis Gyldighed ikke beroer paa Præstens Personlighed, men paa Herrens Anordning, deri kunne vi kun see en Vildfarelse. Jeg skal tillade mig at fremsætte det Svar, de ville faae fra de saaledes Tilstalte. De ville sige til dem: „Saalange Sognefriheden endnu ikke var givet, da kunde vi, om end under Tryk og Savn, dog hos vor Sognepræst søge Daad og Altergang, fordi vi maatte erkjende, at han forrettede Sakramenterne efter Herrens Indstiftelse, skjøndt vi maatte beklage, at han ikke var sig selv bevidst, som den, der stod i Herrens Sted og gjorde hans Gjerning, men kun kom med folkekirkelig Myndighed; men efter at Friheden er givet, stiller Sagen sig anderledes. Vi nægte ikke, at Sakramentet overalt beholder sin Gyldighed, hvor det i Embeds Medfør forrettes efter Herrens Indstiftelse; men den anden Side af Sagen er Sakramentets Virksomhed paa os, at vi paa bedste Maade kunne blive forberedte dertil, at vi kunne komme til den dybeste Tilgængelse deraf, at vi kunne faae den størst mulige Betsignelse ud deraf; og i denne Henseende har det en meget stor Betydning for os, hvilken Præst der forretter Sakramenterne, og i hvilken Kreds de bydes os; thi medens vi paa det ene Sted kunne føle os oplivede og opbyggede ved en levende Forkyndelse, baarne og opløste af Troens, Livets og Aandens Samsund, saa kunne vi paa det andet Sted føle os hindrede, tilbagestødte, forargede, og da nu Friheden er der, saa kunne vi ikke forsvare for os selv ikke at ville søge derhen, hvor vi kunne haabe at bruge Herrens Sakramenter for os og vore Børn til den størst mulige Betsignelse. Hertil kommer, at Herren paa denne Maade synes at ville samle den levende Deel af sin Menighed, at ville gjøre den mere kjendelig og aabenbar for Verden, og da kunne vi ikke holde os tilbage fra paa denne Maade at be- kjende Herren ved at slutte os til den Kreds, som frimodigt, høit og lydt bekjender og lov-

synger hans Navn, og hvor vi træffe et levende Vidnesbyrd. Endelig, vilde de sige, maatte vi iagttage, at jo længere vi blive tilbage, desto tyndere og svagere blev Kredsen om os, desomere tabte den Charakteren af en Menighed, og derfor sølte vi os bestandig stærkere drevne til at slutte os til den Kreds, som med Menigheds-Bevidsthed har samlet sig om Herrens Naademidler.“ Dette er det rette og sande Sammenhæng af Sagen, og saaledes betragtet, troer jeg, at man maa finde denne Sag baade i sig selv meget betydningsfuld og glædelig og tillige meget følgerig med Hensyn til vor hele folkekirkelige Udvikling. At den høitærede Minister vil blive ved at understøtte og fremhjælpe Friheden saavel i Kirken som i Stolen, det er min tillidsfulde Fortrøstning. Han kan støde paa mange Vanskeligheder, baade til Høire og Venstre, kan selv maafee hildes af adskillige Betænkkeligheder; men det er mit Haab, at han med Guds Hjælp vil overvinde disse Vanskeligheder og Betænkkeligheder.

Kirke- og Underviisningsministeren: Jeg er dog bange for, at den ærede Landstingsmand, som nu satte sig, har ved en Misforstaaelse fundet for meget Stof til Glæde i de Vittringer, hvormed jeg tidligere indledede mit Foredrag, idet jeg nemlig bestemt maa udtale, hvad jeg troede laae i mine Vittringer dengang, at det Andragende, der er indkommet, og hvortil han sigtede, forsaavidt det gik ud paa, hvad der nu indeholdes i Interpellationens første Deel, har fra Ministeriets Side fundet et bestemt Afslag, forsaavidt det nemlig gik ud paa en saadan almindelig Ret til Afbenyttelse af Kirken for deres Bedkommende, som havde sluttet sig til andre Menigheder. Jeg troer imidlertid, at denne Afgjørelse, hvad jeg ogsaa før antydede, er i fuldstændig Overensstemmelse baade med Lovens virkelige Mening og Ord og med den Udtalelse, som jeg knyttede dertil, da Loven her var under Forhandling. Jeg skal være fuldkommen enig med den ærede Landstingsmand dert, at der er Mange, selv blandt dem, der iøvrigt have talt varmt for Sognebaandets Løsning, som ere blevne noget anderledes sin-